

JAN LUCENBURSKÝ A KAREL IV.

Po smrti Václava III. chtěli někteří panovníci z cizích zemí uchvátit České království a dosadit na český trůn vládce, který by je poslouchal. Žádný z nich však dlouho na trůnu nevydržel.

Nakonec přijali čeští páni za krále Jana Lucemburského, který slíbil zachovat jejich práva. Aby dokázal, že slib míní vážně, vzal si za ženu sestru zavražděného krále Václava, Elišku.

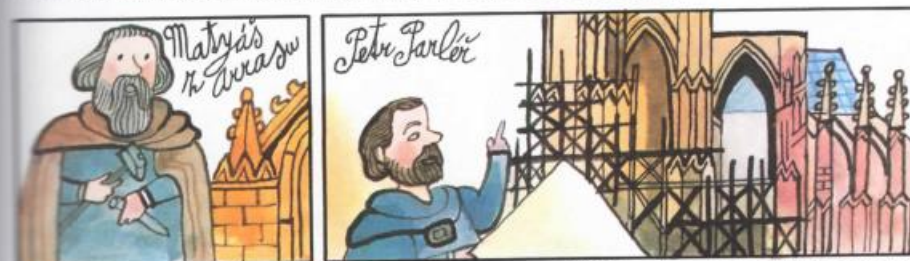
Ale brzy se ukázalo, že nový král sliby nedodržel. Na pražský dvůr zval cizí rádce a vymáhal kruté daně, aby získal peníze na válečné výpravy.

Čeští páni povstali. Král musel ustoupit. Odjel z Čech a nikdy se nadlouho nevrátil. Táhl s vojskem od bitvy k bitvě, až v jedné, u francouzského města Kresčaku, našel roku 1346 smrt.

Českým králem se stal Janův syn Karel. Oč Jan usiloval mečem, toho Karel IV. dosáhl moudrostí. Pečoval o své království, připojil k němu další země a později byl korunován na císaře.

Za Karlova panování kvetl obchod i kultura. Praha se stala křižovatkou obchodních cest, které přiváděly nejen obchodníky, ale také vzdělance a umělce ze všech koutů Evropy.

Karel dal vybudovat hrad Karlštejn. Uschoval zde korunační klenoty, aby již nikdy nepřišly do cizích rukou. Na Karlštejně často lovil a odpočíval.

Aby se Čechové nemusili doprošovat vzdělanosti cizí, založil Karel IV. roku 1348 v Praze univerzitu. Byla první ve střední Evropě. Učinila Prahu střediskem vědy, kvetoucím městem.

O ZALOŽENÍ NOVÉHO MĚSTA PRAŽSKÉHO

Král Karel IV. pozval kdysi na Pražský hrad znamenité české pány, mezi nimi také svého hvězdáře. Když povečeřeli, vyšli na balkón.

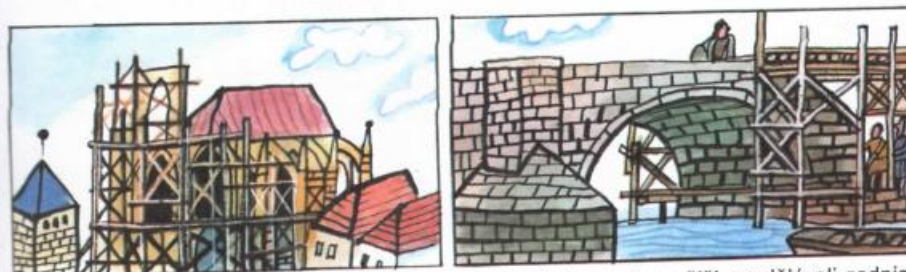
Zmlkli překvapením nad krásou města pod nimi. Až král promluvil. Hvězdář se při jeho slovech zachmuřil. Na královo naléhání řekl, co vyčetl z nebeských znamení.

Všichni kolem se lekli a pohlédli na krále. Ten se obrátil, zvedl ruku k městu a promluvil vážným hlasem. A jak řekl, tak učinil.

Rozmluval se staviteli a sám určoval místa tržišť a náměstí. Často se přicházel podívat, jak stavěb přibývá.

Přikázal také zbudovat pevný most přes Vltavu. Aby byl co nejpevnější, rozdělávali zedníci vápno vejci. Na šestnáct oblouků jich bylo třeba nespočet.

V Praze tolik vajec nesehnali. Král nařídil, aby všechna města poslala na stavbu vejce. A tak přijížděl do Prahy vůz za vozem všechny naložené vejci.

Také z Velvar poslali vůz. Když zedníci vejce roztloukli, nechtěli věřit svým očím. Velvarští poslali vejce vařená natvrdo, aby se cestou nerozbila. Brzy se tomu smála celá Praha.

Konečně stál most. Mnoho let uplynulo, mnohé bouře bičovaly jeho oblouky, ale Karlův most všemu odolal a jeho kamennou krásu můžeme obdivovat dodnes.